EMPERYALİZME, FAŞİZME, TEKELCİLİĞE VE ŞOVENİZME KARŞI

TEK CEPHE

sayı: 3 — 1 mark

DİB-AK YAYIN ORGANIDIR

BELGE

İLHAN ERDOST NASIL KATLEDİLDİ?

Sol Yayınlar yöneticilerinden İlhan Erdost'un ölümünün üzerindeki esrar perdesi, kendisiyle aynızamanda gözaltına alınmış bulunan ağabeyi Muzaffer Erdost'un kamuoyuna yaptığı yazılı açıklama ile ortadan kalkmış ve faşist askeri cunta'nın cinayetlerinden biri daha bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmış bulunuyor. Erdost'un bu önemli açıklamasının tam metnini 6 - 7. sayfalarda okurlarımıza sunuyoruz.

CUNTACI CEPHEDE ÇATLAK!

IMF'NİN MALİ VE NATO'NUN ASKERİ PROGRAMLARINI UYGULAMAK ÜZERE 12 EYLÜL DARBESİ'Nİ YAPAN FAŞİST ASKERİ CUNTA, TEMEL HARCINI KANLA KARDIĞI DİKTATÖRLÜĞÜNÜN ÜÇÜNCÜ AYINI DOLDURMADAN CUNTACI CEPHE'DE ÇATLAKLAR BAŞLADI. DAHA 1,5 YIL ÖNCE "DURUM ÇOK KÖTÜDÜR, GÜÇLÜ HÜKÜMETLER ÇIKARMALIYIZ," FETVASINI VEREN SAKIP SABANCI BİLE, 11 ARALIK GÜNÜ SANAYİ VE TİCARET ODALARI YÖNETİM KURULU BAŞKANLARI TOPLANTISI'NDA; 1981 YILINA GİRERKEN ÜRETİM VE YATIRIMLARDAKİ DURAKLAMANIN TÜRKİYE'Yİ KARANLIK BİR NOKTAYA İTTİĞİNİ AÇIKLAYARAK CUNTA'NIN EKONOMİK DANIŞMANLARINA SALDIRDI.

Aynı şekilde, Türkiye Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar da, kontrol altına alındığı bildirilen enflasyonun Eylül ve Ekim aylarında yeniden yükselme eğilimi gösterdiğini belirterek "Bu bir tehlike işaretidir. 24 Ocak tedbirleriyle daha yüksek bir noktada kurulmaya başlamış olan dengeler, enflasyon hızının tekrar kontroldan çıkması halinde yeniden bozulabilirler," dedi.

IMF'nin dayattığı ünlü 24 Ocak Kararları'nın iflasını ilan eden bu saldırılar karşısında, IMF'nin ve Dünya Bankası'nın kukla hükümetteki ajanı Özal küplere binerek "Ekonomik programın başarılı olmadığını iddia etmek için insanın ya cahil yada kasıtlı olması lazımdır," diyerek, generalleri iktidara getirenleri generallere jurnal etmek çelişkisine sürüklendi.

Aslında, bir süreden beri hükümet içerisinde Turgut Özal ile Zeyyad Baykara arasında bir gerginlik olduğu, hatta Özal'ın Kasım ayı ortalarında başbakan yardımcılığı görevinden istifa ettiği, ancak istifasının şimdilik kabul edilmediği söyleniyordu.

Cuntacı cephedeki çatlak tabii ki şimdilik siyasal nedenlere değil, egemen sınıfların iç çıkar çelişkilerine dayanıyor.

(Yorumu orta sayfada)

türkiye'nin ortadoğu jandarmalığı için yeni adımlar

Son günlerde sansürlü basında dahi, emperyalizmin yeni planları çerçevesinde Türkiye'nin "Avrupalılık"tan gitgide uzaklaştırılarak iyice ABD'nin kucağına itildiği haberleri yoğunlaşıyor.

NATO Bakanlar Konseyi'nin Brüksel'deki son toplantısında ABD'nin yeni Körfez stratejisinin onaylanması, yani ABD'nin Körfez'e kuvvet yerleştirmesine yeşil ışık yakılmasından sonra Türkiye, Ortadoğu'da NATO jandarmalığı misyonunu biraz daha üstlenmiş oldu. Yeni stratejiye göre, Körfez'e kaydırılacak ABD birlikleri için Türkiye hem transit kolaylıkları sağlayacak, hem de ABD takviye birliklerinin konaklandırılması görevini yerine getirecek.

CUNTANIN CELLATLARI BİR CAN DAHA ALDI (5. sayfada)

BORAN'IN SAĞLIĞI DÜZELİYOR

Kalbinden rahatsız olduğu halde darbenin ilk günü göz hapsine alınan ve dünya demokrasi güçlerinin dayanışması sonucunda cuntanın elinden kurtulan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın yurt dışında tedavisi devam etmekte olup sağlığı hızla düzelmektedir. TİP yöneticileri, Boran'ın pek yakında bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde aktif olarak da yerini alacağını bildirmişlerdir.

İCAZETLİ RÖPORTAJIN DAHİ ORTAYA KOYDUĞU GERÇEK

TUTUKEVİ DEĞİL, TOPLAMA KAMPI!

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN MERKEZ ORGANI ÇARKBAŞAK'IN DARBEDEN SONRA TÜRKİYE'DE İLLEGAL OLARAK YAYINLANAN 2. SAYISINDA BİLDİRİLDİĞİNE GÖRE, "11 EYLÜL GÜNÜ 60 BİN İLERİCİ, DEVRİMCİ, SOLCU GÖZALTINDA BULUNUYORDU. 12 EYLÜL DARBESİYLE BUNA DAHA ONBİNLERCESİ EKLENDİ. FAŞİSTLERİN İHBARLARINA DAYANILARAK MAHALLELERE, SEMTLERE, KÖYLERE BASKINLAR DÜZENLENDİ. ARANDIĞI İDDİA EDİLENLERİN ANALARI, BABALARI, EŞLERİ VE ÇOCUKLARI GÖZALTINA ALINARAK REHİN TUTULUYOR, 12 MART DÖNEMİNDEKİLERDEN BİLE DAHA VAHŞİ VE İNSANLIK DIŞI İŞKENCELER UYGULANIYOR."

Yine Çarkbaşak'ın bildirdiğine göre, "Türkiye Kürdistanı'nda baskılar daha da acımasız... Kitlesel tutuklamalar ve katliamlar birbirini kovalıyor. Dağlarda öldürülmüş Kürt yurttaşların cesetlerine rastlanıyor. Mardin'in Derik İlçesi'nde bir mağara topa tutuldu, 16 yurttaş öldürüldü."

Faşist askeri cuntanın terörü. 12 Mart canilerinin bile pabuçlarını dama attıracak düzeyde...

Bunun en yeni örneği, cuntanın izniyle yapılan ve Milliyet Gazetesi'nde Aralık ayı başında yayınlanan Mamak Röportajı... Gazetecinin kendisinin de belirttiği gibi, "herşey yazılamazdı, görmediği hususlar da yazılamazdı". Ancak, sansüre ve üstü kapalı anlatıma rağmen, bu icazetli yazı dizisi bile, cuntanın vahşetini açıkça ortaya koyuyor. Bu röportajla, direniş gösterecek olanlara gözdağı verip sindirmek isteyen cunta, aslında tarih ve insanlık önünde kendisini mahkum eden bir itirafname hazırlamış oluyor. Öyle ki, faşizmin şakşakçısı Tercüman yazarı Nazlı Ilıcak bile, "bunları şimdilik açıklamasaydınız, dünya kamuoyu böyle şeylere hassastır," diye akıl vermek zorunluluğunu duyuyor...

(Yorumu orta sayfada)

YORUM

DARBE YILI KAPANIRKEN

Anımsayalım:

1980 yılına gözlerimizi, generallerin muhtırasıyla açtık. Bugünkü cunta ilk kez dişlerini gösteriyordu. Bu diş gıcırtıları arasında 24 Ocak kararları geldi. IMF'nin dayattığı önlemler paketi, eski MESS başkanı, günün Başbakanlık ve DPT müsteşarı, tekellerin gözbebeği Turgut Özal eliyle yürürlüğe kondu.

Arkasından 714 sayılı NOTAM kaldırıldı. Yunanistanın yeniden NATO'ya sokulma girişimleri gazetelere yansıdı. Binlerce işçi ise grevdeydi; yeni yeni grevler de kapıda bekliyordu.

Nisan ayı karşılıklı konumları daha netleştirdi. Amerika ile aramızdaki Savunma İşbirliği Anlaşması hükümetin onayından geçti. Ancak demokratik kamuoyunda sert tepkiler doğurmakta gecikmedi. Aynı ay içinde İşverenler Sendikası (TİSK)'in genel kurulu da toplandı. O sırada dendiği gibi, "sınıf sendikalarının, emekçi halkın kitle örgütlerinin mücadelesini 'ideolojik' suçlamasıyla karalıyarak demokratik örgütlenme haklarının son kalıntılarını da ortadan kaldırmaya çalışan tekeller kendi sendikaları eliyle, devlete doğrudan el koyma niyetlerini açıkça sergilemekteydiler". Geçerken belirtelim: Sendika, toplu sözleşme, grev, kıdem tazminatı gibi konularda bugüne kadar elde edilmiş kazanımları tümüyle yokedecek biçimde genel kurulda ileri sürülen talepler, cunta eliyle gerçekleştirilmiştir, yada cuntanın gündemindedir.

Haziran'da grevde 50 bin işçi vardı. Ayrıca 1 Mayıs'ta ve Kemal Türkler'in öldürülmesini protesto olarak başarılı genel grev denemeleri de yapıldı.

Aynı ay, 20 yıl süreyle cesaret edilemiyen bir olaya da tanık olundu; NATO Konseyi Ankara'da toplandı.

Tekeller hücumdaydı, işçi sınıfı ve emekçi kitleler ise direnmede; işçi sınıfının tek partisinde ve tüm demokratik güçlerin de tek cephede birleşmesine doğru ilk somut yaklaşımlar ve adımlarla birlikte.

Temmuz'da CHP'nin gensorusu başarısızlığa uğradı. Ama "kadayıf kızarması" gibi gayriciddiliklerle birlikte bazı şeylerin oluşmaya başladığı da gözleniyordu. Nihayet MSP'nin önergesi kabul edilerek AP'li Dış İşleri Bakanı düşürüldü. Hükümet gidiciydi, bu açıktı. Yerine kim ve nasıl gelecekti? Meclis'ten aynı nitelikte yeni bir hükümet çıkması ise olası değildi. MHP nin etiketini doğrudan taşıyacak cunta artı MHP formülünün ise başarı şansı en azından kuşkuluydu. Kitleler MHP'yi tanımıştı. Dünya kamuoyu da bu konuda çok hassastı. Üstelik böyle bir cuntanın ordu içinde yaratacağı çalkantı ve iç hesaplaşmaların hangi boyuta kadar ulaşabileceği belli değildi. Sonuçta, bazı maşaların feda edilmesi pahasına "emir, komuta zinciri içinde" "Atatürkçü" cunta sahnede boy gösterdi.

Bu Atatürkçülüğün ne menem bir Atatürkçülük olduğu Sadabad Paktı ile NATO'yu aynı kefeye koymasından ve Mamak cezaevindeki "Atatürkçü" eğitimden belli. Ya cuntanın yıldırım hızıyla çıkardığı işçi, emekçi düşmanı yasalar, kararlar, tutuklama ve davalar!

Bu arada sessiz sedasız geçen veya geçiştirilen önemli gelişmeler de eksik değil. Yunanistan'ın NATO'ya alınması için yapılan anlaşma, Kıbrıs ve Maraş konusunda birdenbire yumuşayıverme, Amerikan nüfuzundaki bölge ülkeleriyle, Somali'sinden Ürdün'üne, Suudi Arabistan'dan Irak'a kadar karşılıklı yoğun trafik gibi. Amerika'nın Körfez'e müdahale birliğinin Türkiye'de üslenip depolanmasına ilişkin soruya cuntanın dışişleri bakanı "bu bir ikili anlaşma konusudur" demekte, aynı kişi yurtdışında, inanmaya peşin hazır olanlara demokrasiye dönüşle ilgili olarak 1981'den söz açarken içerde cunta, kendi varlığı süresince iş görecek komutan yardımcılıklarını ilk kez iki yıl için atayıp bu süreyi istediği kadar uzatabileceğini de hükme bağlamaktadır.

1981'e girerken durum yeteri açıklıkla ortada. Tekeller ve arkasındaki Amerikan emperyalizmi için bir bakıma altın bir yıldır bu; istenenler birbir elde edilmiş, gerçekleştirilmiş, hükme bağlanmıştır.

Ama bu işin sadece bir yönüdür. Gerçek ise herzaman daha karmaşıktır ve içinde karşıtları barındırır. Örneğin, sınıf kelimesinin lafından bile ürkenlerin son günlerde birdenbire "orta sınıf" üzerine inciler döktürmeleri boşuna değil elbet. Bugüne kadar önlemek için elden geleni esirgemedikleri, her zaman için korkulu rüyaları işçi-köylü ittifakının objektif temeli, göstermelik taban fiyatları ve giderek hızını artıran mülksüzleşme ve yoksullaşma süreci ile birlikte gene kendi elleriyle geliştirilmektedir. Ve, toplumun vardığı gelişme düzeyi ve yapısıyla Türkiye, dayatılmak istenen bu kadere layık da değildir, razı da.

Ve de elbet gereğini yapmasını bilecektir.

SOLJENİTSİN'İ SAVUNANLAR, WALESA'YA ÖVGÜLER DÜZENLER NEREDE?

Gözaltına almalar hâlâ gelişigüzel sürüyor. İhbar kurumu çok etkin işledi. İhbar edilenlerin evlerinde özellikle Dev-Yol veya Dev-Sol gibi kuruluşlara ilişkin bir yayın ele geçirilirse, ev sahipleri, bu hareketle organik bağları olsa da olmasa da, gözaltına alınmaktan ve işkenceden kurtulamıyor. 12 Mart'tan farklı olarak bu dönem, bulamadıkları insanların yerine akrabalarını, karı, kız, kardeş, baba kim ele geçerse rehin almaya başladılar. Yeni sistem bu: "Teslim olsun, seni bırakalım," diyorlar... Evler didik didik aranıyor. Özellikle elyazılı şeylere elkonuyor. Yayınlar zabıt tutulmadan alınıyor. 12 Mart'ta hiç değilse zabıt tutulurdu. Şimdi o da yok. Gayrettepe'deki 1. Şube'de hücreler çoğaltılmış. Bu hücrelerde eskiden tahta kerevetler vardı. İki üç kişi sokulurdu. Şimdi kerevetler kaldırılmış, aynı yere 8-10 kişi sokuyorlar. Eskiden gözaltındakilere yemek verilirdi. Şimdi verilmiyor. Parası olana sabahları biraz süt, peynir, ekmek... Onlar da küçük hücrede ağırlaşan hava nedeniyle akşama kadar bozuluyor... Gayrettepe'de yoğun işkence var. Ancak daha yoğunu Anadolu yakasında Samandıra denilen askeri bölgede. 12 Mart'takileri gölgede bırakan işkenceler uygulanıyor. Tutukevleri ağızlarına kadar dolu. Kışın gelmesiyle birlikte yaşam koşulları iyice ağırlaştı. Nerede o Soljenitsin'i savunanlar? Eskilerle beraber 60-80 bin arası insan var deniliyor içeride. Bu sayı giderek daha da artacak...

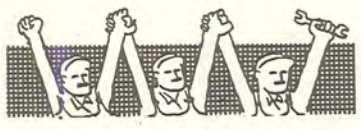

ALMANYA'DA

Tüm demokrasi güçlerinin faşizme karşı eylem birliği yapmalarının yaşamsal öneme sahip olduğu günler yaşıyoruz. Biliyoruz ki, faşizm ancak tüm demokrasi güçlerinin kalıcı ilkeli eylem birliği süreci içinde geriletilebilir, püskürtülebilir.

Geçmiş deneyleri olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirmek, olumsuzlukları aşmak, tüm demokrasi güçlerinin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Federal Almanya'da eylem birliği çalışmaları geçen yaz aylarında başladı. Demokrasi İçin Birlik, KKDK, FİDEF, Gerçek Gazetesiyle Dayanışma Komitesi ve Komkar temsilcilerinin katılımlarıyla oluşan beşli komite, yaz aylarında çalışmalarını sürdürdü. Bu süreç içinde FİDEF'in eylem birliği çalışmalarındaki dar grupçu tutumu ve bütün eylemleri kendisine mal etme anlayışı bütün örgütlerce eleştiri konusu oldu. FİDEF'e bu tutumundan vazgeçmesi önerildi. Hatta KOMKAR, özeleştiri yapılmadan bir daha toplantıya katılmayacağını bildirdi. Bunun üzerine görüşmeler bir süre kesintiye uğradı.

Komite, Kemal Türkler'in faşist çetelerce öldürülmesi olayında herşeye rağmen bir araya gelerek Köln'de ortak bir yürüyüş düzenledi. Daha sonra KOMKAR'ın kendi içinden kopan bir fraksiyonla (Kürt Halkevleri) FİDEF'in işbirliği yaptığını, bunun eylem birliği çalışmalarını baltaladığını söylemesi, diğer örgüt temsilcilerinin de, bütün uyarılara rağmen FİDEF'in eylemlerin yalnızca kendisi tarafından düzenlendiği biçiminde yansıttığını belirtip FİDEF'e eleştiri getirmeleri sonucunda komite fiilen dağıldı.

Araya 12 Eylül'ün girmesi, eski olumsuzlukları aşmanın zorunlu olduğu gerçeğini ortaya çıkardı. 12 Eylül tüm olumsuzlukları unutturan bir etken oldu.

12 EYLÜL SONRASI

KKDK adına yapılan çağrıya uyan DİB-FAK, Gerçek'le dayanışma Komitesi, FİDEF, KOMKAR temsilcileri ve KUK sempatizanları 15 Eylül Günü bir araya geldiler. Toplantı gündemi üç esas maddeden oluşuyordu. Önce her örgüt 12 Eylül'ü kendisine göre değerlendirdi. FİDEF dışında bütün örgütler, faşist askeri cunta diye tanımlama yaptıklarını açıkladılar. FİDEF ise olayı "askersel cunta" diye nitelendirdi, 12 Eylül için faşist diye niteleme yapılamayacağını bildirdi. Bu konu çok geniş biçimde tartışıldı.

Daha sonra gündemin ikinci maddesinde, 12 Eylülün hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm ilericilere, demokratlara saldırdığını, bu yüzden de 12 Eylül'e karşı olan, ortak zemine katılarak orada hep birlikte alınacak kararlara uyacağını ifade edecek bütün örgütlerin çağırılması gereği üzerinde anlayış birliği sağlandı. Bunun üzerine toplantıda bulunan örgütler dışında hangi örgütlerin çağırılabileceği konusu tartışıldı. Bu sırada FİDEF Genel Başkanı, toplantının hazırlıksız olarak sürdürüldüğünü, kendilerinin bir çağrısı olduğunu, gelecek hafta FİDEF Genel Merkezi'nde FİDEF'in çağrılısı olarak toplantıya devam edilebileceği önerisini yaptı. Bu toplantıya yerli-yabancı daha geniş örgütlerin de katılabileceğini söyledi. Ama toplantıya katılan örgütler, toplantının devam ettirilmesini kararlaştırdı. Bunun üzerine herkes, katılabilecek diğer örgütler için önerilerini yapmaya başladılar. FİDEF, KOMKAR'dan kopan Kürt Halkevleri'ni önerdi. KOMKAR, bu örgütle her tür ilişkiyi kestiğini, ama 12 Eylül'ün yeni şartlar yarattığını, bu şartlarda faşizme karşı herkesle işbirliği yapabileceğini açıkladı. Karşılık olarak İşçinin Sesi Grubu'nu önerdi. Bunun üzerine FİDEF'in tavrı soruldu. FİDEF Genel Başkanı da, yeni şartlarda buna bir itirazı olmadığını açıklayınca bu grubun da toplantıya katıl-

göçmen işçilere cunta'nın iki yeni kazığı

Vize uygulamalarına ve Vatandaşlık Yasası'nda yapılacağı bildirilen değişikliklere ek olarak cunta yurt dışındaki işçilere iki yeni kazık daha atmış bulunuyor

İlk kur'anın silah altına alındığı gün açıklandığına göre, artık döviz bedelli askerlik yapmak isteyen gençler 11 bin DM değil, 22 bin DM ödeyecekler...

Öte yandan, pasaport harçlarına ve tüm konsolosluk işlemleri ücretlerine dört misli zam yapıldı. Her ne kadar cibayet kuru artırılarak tepkiler yatıştırılmak istendiyse de, konsolosluklara ödenecek harç ve ücretlerdeki artış oranı yine de yüzde 100'ü buluyor.

BASIN:

İlk başta Demokrat, Aydınlık, Hergün gazeteleri kapatıldı. Ardından Yeni Asya. Şimdi Yeni Nesil olarak çıkıyor. Tüm ajans haberleri 1. Ordu'ya verilirdi eskiden beri... Bu nedenle haberleri daha önceden izlemek ve ona göre önlem almak mümkün. İlk günler yazılı ve sözlü ihtarlar geldi. Ardından sıkı bir denetim: fiziksel değil ama... Ortalıkta kimse görünmüyor. Telefonla (!) rica ediliyor. Ama öyle bir sistem getirildi ki, korkunç bir otosansür çıktı ortaya. Şu anda işleyen gerçekte sansür değil, otosansürdür... Eski devirlerde olduğu gibi artık yazı yazanı almıyorlar, yazarların üzerine gitmenin kârlı olmadığı görüldü. Bu nedenle kapatma ile korkutuyorlar. Nitekim Cumhuriyet'i kapattılar. Günaydın'dan bile rahatsızlar. "Sinsi muhalefet yapıyorsunuz," denmiş onlara da. Gazetelerde garip garip yazılar çıkıyor. Hepsi de düzene övgü ile bitiyor. 500 sayfalık bir yasak kitaplar listesinden söz ediliyor. Ama henüz basamadılar. Yasada tek yasak kitap bulundurmak suç sayılmadığı halde, evlerden kitap toplama şu veya bu biçimde devam ediyor.

*

OKULLAR:

Zoraki öğrenim sürüyor. Törenlere katılmayan orta öğretim öğrencileri mahkemelere veriliyor. Öğretmenler baskı altında. Üniversitelerin durumu skandal: Her gün saat 9'da ve 17.30'da imza atmak zorundalar. Derslikler askerler de ders dinliyor. Koskoca bir üniversite örneğin bir yüzbaşının komutası altına konulmuş gibi. Bazı dekanlar imza zorunluluğu yüzünden istifa ettiler. Kantinler, toplantı yerleri kapatılmış durumda. Öğrenciler ve öğretim üyeleri okuldan eve, evden okula gitmek zorunda.

*

SENDİKALAR:

İlk günlerde DİSK ve alternatifi gibi gösterilen MİSK, daha sonra da HAK-İŞ'in faaliyetleri durduruldu. Oysa, MİSK ile HAK-İŞ toplam onbinlik üyesi olmayan göstermelik kuruluşlardı. Ardından, merkezi İstanbul'da olan tüm sendikaların yürütme ve yönetim kurulu üyeleri ile şube yöneticileri ve baş temsilcileri istendi. Belli kişiler dışında herkes gidip teslim oldu. Uzun bir aradan sonra bir kısmı serbest bırakıldı. Ancak şu anda yaklaşık 350-400 kişi içeride. 33 yönetici Davutpaşa Kışlası'nda, diğerleri de Metris denilen kışlada. Kendilerine ne yapılacağı meçhul...

Türk-İş'in serbest bırakılması ile sendikal hakların geçerli olduğu izlenimi yaratılmağa çalışılıyor. En büyük aldatmaca da burada. Oysa MHP Genel Yönetim Kurulu üyesi ve halen bu yüzden tutuklu bulunan Avni Çarsancak, Türk-İş'e bağlı Metal Federasyonu'nun örgütlenme sekreteriydi. Ama bu sendikaya dokunulmuyor.

Walesa'ya övgü düzenler, ayda bir insan hakları panelleri yapanlar nerede?

CONSEIL DE L'OTAN

Tapage sur la Pologne, silence sur la Turquie

Türkiye'den gelen haberler insan haklarının her geçen gün ayaklar altına alındığını gösterirken, NATO Konseyi'nin 12 Aralık toplantısında bu konuda tek kelime konuşulmaması, Belçika Komünist Partisi'nin organı le Drapeau Rouge'da "Polonya üzerine gürültü, Türkiye üzerine sessizlik" başlığı ile yansıtılmıştır. Türkiye'deki faşist darbeyi gerçekleştiren NATO'nun bizzat kendisi olduğuna göre bu tutuma pek şaşmamak gerek...

Türkiye'de kan döken generaller, NATO'nun emrindeki generallerdir...

Pas un mot sur les relations entre l'Alliance atlantique et le régime

ont déploré la guerre entre l'Iran et l'Irak et souligné l'importance de la

EYLEM BİRLİĞİ

masına karar verildi. DEV-YOL, Kurtuluş, Halkçı Devrimciler gibi yerli anti-faşist örgütlerle birçok yabancı anti-faşist örgüt ismi belirlenerek hepsine birden ortak bir çağrı yapılması kararlaştırıldı.

Gündemin 3. maddesi, 12 Eylül'e karşı kitlesel tepkinin nasıl organize edilebileceğiydi. 27 Eylül'de Köln'de bir yürüyüş düzenlenmesine karar verildi. Daha sonra yürüyüşün çağrı metnine sıra gelince, FİDEF Genel Başkanı, içinde 12 Eylül'ü faşist diye niteleyen bir çağrıya imza koymayacağını belirtti ve "farklı değerlendirmeler olsa da ileride yine eylem birliği yapabiliriz," diyerek toplantıyı terketti.

Bir sonraki toplantı Düsseldorf'ta yapıldı ve Köln yürüyüşünün hazırlıkları ele alındı. DKP Köln Telsilcisi'nin de katıldığı yürüyüş oldukça başarılı geçti. Yaklaşık 4 bin kişinin katıldığı yürüyüşe burjuva basını tam bir ambargo uyguladı.

Eylem birliği çalışmaları Köln Yürüyüşü'nden sonra da sürdürüldü. Eylem birliği zeminini daha da genişletmek amacıyla Frankfurt'ta bir forum düzenlenmesine karar verildi. Herkese eşit şartlarla görüşlerini açıklama olanağını sağlayacak böyle bir tartışma forumunun amacı, "Bizim değerlendirmelerimiz farklı da, onun için eylem birliğine katılmıyoruz," demeğe olanak bırakmamak, farklı görüşlerde de olsa, herkesin eşit şartlarla eylem birliği çalışmalarına katılabileceğini vurgulamaktı. Forum 22 Kasım'da toplandı. FİDEF, HDF ve DEV-YOL gibi örgütler bu toplantıya katılmadı.

Forum'dan sonra yapılan değerlendirmede İşçinin Sesi'nin alınan ortak kararlara uymadığı, eylem birliği çalışmalarını baltaladığı belirlendi. DİB-FAK ve KKDK, bu grubun eylem birliği çalışmalarından dışlanması konusunda kararlı olduklarını belirttiler. Bunun üzerine İşçinin Sesi Grubu'nun eylem birliği çalışmalarının dışında tutulmasına karar verildi.

KALICI PLATFORM İÇİN

Bütün bunlar neyi gösteriyor? Bu çalışmalardan çıkan sonuç şudur: Faşizme karşı eylem birliğini sağlam temellere oturtabilmenin yolu, politik bakımdan birbirine en yakın olan hareketlerin öncelikle kendi aralarında sağlam, kalıcı bir platform oluşturmaları ve bulundukları ülkenin işçi sınıfı hareketi ile dayanışma halinde bir bütün olarak hareket edebilmelerine bağlıdır. Ancak böyle bir platform, diğer demokrasi güçlerini etrafında toplayan bir çekim merkezi olabilir.

Bu tesbitten hareket eden DİB-FAK, FİDEF'e bir çağrı yaparak görüşlerini aktardı.

Önümüzdeki günler, böyle bir platformun yaratılabilmesinin ne denli mümkün olabileceğini gösterecektir.

DEMOKRASİ İÇİN BİRLİK - AVRUPA KOMİTESİ YAYIN ORGANI SAYI: 3 • Aralık 1980 • 1 DM • 24 sayılık abone: 20 DM • Yazı İşleri: DİB - BK - BP 1344 - 1000 Bruxelles - Belçika - Tel: (32 - 2) 230 34 72 • Abone ve Dağıtım: DİB - FAK - 135, Oststrasse - 4 Düsseldorf 1 - Federal Almanya - Tel: (49 - 211) 325 759 • Konto No: Telli - Kreissparkasse - Düsseldorf 102 29 70 - BLZ 301 502 00

"MİLLİCİ" CUNTA, "BABA"YASASI VE DEVLET

İlk "reformcu" padişah III. Selim ile 1789'da başlayan devlet ve milleti (o zamanın ümmeti) tepeden inme ıslah etme hareketi, 1845 ve 1861 Hattı Humayunları, 1356 Islahat Fermanı, 1876 Kanun-u Esasisi (Anayasa), 1908 Devrimi ve 1909 değişiklikleriyle geçirdiği evrim sürecini, 1924 Anayasası'yla noktaladı.

İlk barutunu ticaretten alan bir burjuvazi, işin başından beri, yani 18. yüzyıldan bu yana, feodal güçlerin lütfuyla değil, ama onların rızasıyla çağdaş ve toplumsal gerekliliğini gün geçtikçe daha büyük bir inatçılıkla sergileyerek, 1923'te genç Türkiye Cumhuriyeti'yle hukuken iktidarı devraldı. İktidarda yalnız değildi. İmparatorluk artığı sivil-asker bürokrasi, feodal unsurlar, küçük burjuvazinin değişik katmanları v.s., bu dönemde çeşitli ağırlıklara sahiptiler.

Halk çocukları devşirmesi, anti-emperyalist ordu ise bağımsızlık sürecindeki tarihsel görevini tamamlamış, çağdaş arayışlar içindeydi.

Burjuvazinin, müttefiklerinin ve onların devletinin ve ordusunun arayış çabalarının yanısıra, 19. yüzyıl sonundan başlayarak ilk elli yılını (bu yazının sınırlarını aşan) çeşitli nedenlerden ötürü çok cılız geçiren bir işçi sınıfı ve yoksul emekçi yığınlar dinamiği de devreye giriyordu.

27 Mayıs Hareketi'nde önde görülen, hiyerarşiye karşı çıkan bir avuç orta ve küçük rütbeli subay, özgürlüklerin genişletilmesini isteyen ateşli bir gençlik, biraz daha gerideki liberal bir sivil bürokrasi ve aptalca bir baskıya "yeter artık" diyen önemli sayıda aydın kesim, hepsinin arkasında da gittikçe artan bir sabırsızlıkla çalışma güvenliği, yaşam hakkı isteyen bir işçi sınıfı ile, "rejimin istikrar kaygusunu" yeni anlayışla kavrayan sanayi ve ticaret burjuvazisi. (Her ne kadar bu anlayışlar 19. yüzyıl sonunun serbest rekabetçi "Tatlı Çağ" hayalleriyle sınırlıysa da)... Herşeyin yanı sıra da, olup bitenleri kuşkulu bir katılımla izleyen ABD emperyalizmi. Örneğin 27 Mayıs darbesini ilk tanıyan ABD Hükümeti.

27 Mayıs toplumsal muhalefet hareketinin önemli kazanımları derhal semeresini verdi: Yeni Çalışma ve Sendikalar Kanunları, Basın-Yayın ve Eğitim kurum ve araçlarının özerkliği, yasama ve yürütme organları arasındaki kuvvetler dengesi ilkeleri, TİP'in örgütlenmesine paralel olarak meclise güçlü bir işçi sınıfı muhalefetinin girmesi, DİSK'in kurulması, v.s...

Hızla palazlanan tekelci büyük burjuvazi ise, bu gelişimi tedirginlikle izliyor, "rejimin istikrarı"nın başka türlü sağlanması gerektiğini düşünüyordu.

1971 Darbesi'nin ünlü beyni Başbakan Erim'in deyimiyle "milletimize lüks anayasa", 1980 darbesinin kudretli paşası General Kenan Evren'in deyimiyle "vücuda bol elbise anayasa", tekelci sermayenin ve doğal müttefiki emperyalizmin çıkarlarına sürekli çelme takıyordu.

"Bize astığı astık, kestiği kestik bir babayasa gerektir herşeyden önce..." Ama kim yapacak bu işi?

ABD emperyalizminin, Batı Avrupalı ortak ve Türkiyeli doğal müttefiki tekelci sermayeyle, özellikle 27 Mayıs sonrası gerçekleştirme yolunda çok başarılı adımlar attığı iki operasyon vardı: 1) Milliyetçi Türkiye -Güçlü Devlet sloganı etrafında yarı resmi askeri, açık faşist metod ve programla iktidar olmağa hazır bir hareket odağı, 2) Milli bütünlük, Yüce Türk Milleti kavramları etrafında, eylemi kontr - gerilla'da billurlaşan kapalı faşist metod ve programla açık askeri baskı rejimine hazırlanan bir başka hareket odağı.

70'li yıllarda uluslararası ilişkilerin yapısı ve eklemlenmesi, Türkiye toplumsal muhalefet hareketinin, yani başta işçi sınıfı olmak üzere tüm ilerici ve devrimci güç ve katmanların vardıkları bilinç ve mücadele düzeyi, birinci seçeneği yoketti. Üstelik son 20 yılda OYAK'ı, TUSAŞ'ı, GİMA'sı ve benzeri tekelci kapitalist kuruluşlarıyla Türk Ordusu'nun yüksek dereceli bir avuç subayı, "tekelci sermayenin en gerici, en saldırgan kesimi" olma sıfatına giderek hak kazanıyordu.

"5'li generaller çetesi", hukuk devletine son verecek ilk operasyonlarını işte bu veriler ışığında hazırladı.

Faşist diktatörlük, namı diğer "millici cunta", ilk aşamada, kukla hükümeti aracılığıyla "geçici bir anayasayı" alelacele, elaleme karşı fazla rezil olmamak için kamuoyuna duyurdu.

Şimdi sıra "Baba"yasa'da...

MAMAK'TAKİ TERÖR...

Milliyet Gazetesi'nin icazetli röportajında gözler önüne serilen uygulamalar tek kelimeyle tüyler ürpertici. Aşağılayıcı uygulamalarla tutukluların kişiliklerini, dirençlerini, dayanma güçlerini yok-etmeyi amaçlıyorlar... Erlere bile "Komutanım" diye hitabettirmeler, sigara yakıp söndürürken bile izin istetmeler, koridora görevli girer girmez "hazırol" vaziyetine geçip duvara dönmeler, acemi er talimleri, kafaların ustura ile kazınması, havalandırma saatlerinde zorla kazadımı yürütülüp faşist marşlar söyletmeler, hep aynı amaca yönelik: psikolojik baskıyla kişiliği ezmek, düşünemez, direnemez hale getirmek.

Atatürkçülük eğitimi adı altında faşist ideoloji "eğitimi", faşist sloganlar bağırttırmalar, marşlar söyletmeler, nutuklar ezberletmeler, yemek öncesi ve sonrası dualar, "Türk'üm, doğruyum, çalışkanım"-lar, aynı şekilde, bir yandan da faşist ideolojiye koşullandırmalar, beyin yıkamalar...

Bu konularda faşist yönetim geçmişten iyi ders almışa benzer. Ne zındanların, ne ölüm hücrelerinin devrimcilerin, sosyalistlerin direnişini, mücadelesini ve yaratıcılığını durduramadığını öğrenmişler. Bu kez daha da azgınlaşmalarının nedeni bu. Bu yolla mücadelenin içeride de sürmesini engellemeyi umuyorlar. Örgütlenme, direniş, ayaklanma, haberleşme... En büyük korkuları da bu zaten, hapishanelerin etrafında alınan olağanüstü önlemler, mayınlar, dikenli teller, özel yetiştirilmiş köpekler, "kitle kullanımına mahsus" makineli tüfekler, hep bu korkunun ifadesi. Bunun için her gün sayımlar, ailelerle ve avukatlarla görüşmelerin haftada beş dakikayla sınırlandırılması, konuşma yasakları, askeri disiplinler, aşağılamalar, çatallara, cam şişelere ve kemerlere bile konan yasaklar...

Kendi emirleri altındaki erlere bile güvenemiyorlar! Mahpuslarla temas edip etki altında kalırlar, bilinçlenirler korkusuyla tüm askeri personelin görev ve nöbet yerlerini sürekli değiştiriyorlar. Örgütlenmeyi engellemek için devrimcileri faşist katillerle aynı koğuşlara koyuyorlar, faşist şefleri "koğuş kıdemlisi" yapıp, onları mahpusların başına "zından-içi-gardiyan" tayin ediyorlar. "Düşmanlığa ve kardeş kavgasına son vermek" şaklabanlığının arkasına gizlenip, her konuşulanın, her örgütlenme çabasının anında kendilerine iletilmesi görevini faşist muhbirlere yüklüyorlar.

Bu katı disiplini, baskıyı nasıl oluşturuyorlar, mahpuslara nasıl kabul ettirip uygulayabiliyorlar? Cevap açık: Üstelik bunu da görevliler ağızlarından kaçırıyorlar: "Disipline uyuldukça dayak işlemine gerek kalmıyor." Evet, bir ilericinin, bir devrimcinin, bir sosyalistin faşist marşlar söylemesini, askeri disipline uymasını, aşağılamalara katlanmasını, ancak insanlık dışı canavarca işkencelerle, dayaklarla, baskılarla, tehditlerle sağlayabileceklerini düşünüyorlar.

Bu vahşet Mamak'la sınırlı değil tabii... Her yerde aynı vahşet. Dayakla, işkenceyle Ahmet'ler, İlhan'lar katlediliyor.

Korkuyorlar, korktukları için de azgınca saldırıyorlar. Ama korkunun ecele faydası yok! Bu yoldan geçenler ilk bizimkiler değil. Franko'lar, Hitler'ler, Somoza'lar da geçmişti bu yoldan... Şimdi tarihin çöplüğündedirler...

KİTLESEL DAV

CUNTA cephesi, özlediği "istikrar"ı Friedman'ın ekonomik formülleriyle sağlamakta aciz kaldıkça bir yandan kendi içinde birbirine düşerken, bir yandan da "istikrar"ı zorbalıkla sağlayabilmek için kitlesel tutuklamaların, davaların, işkencelerin boyutlarını büyütüyor.

Bu kanlı diktayı tam otoriteyle sürdürebilmek için Evren Cuntası yeni bir "yasa" çıkartarak "Türkiye Büyük Millet Meclisi fiilen göreve başlayıncaya kadar Milli Güvenlik Konseyi başkan ve üyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarının, rütbe süreleri ve hizmet sürelerine ve yaş hadlerine bakılmaksızın devam edeceğini" ilan etmiştir. Ayrıca cuntacılığa daha rahat devam edebilmek için, kuvvet komutanlarının her biri için birer de yardımcı komutanlık kurulmuştur. Böylece, terfi sırası gelmiş generallere yeni bir komutanlık makamı açılarak, ordu içinde huzursuzluğun kısmen de olsa yatıştırılması amacı güdülmektedir.

Bir yandan faşist askeri diktatörlüğe durmadan yeni payandalar vurulurken demokratik örgüt ve kişilere karşı baskı uygulamaları da artırılmaktadır.

DİSK KOVUŞTURMASI

17 Aralık'ta yayınlanan bir habere göre, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, DİSK ve ona bağlı sendika yöneticileri de dahil 2 bin'e yakın sendikacı ve işçi hakkında TCK'nun 141 ve 146. maddeleri uyarınca soruşturma açmıştır.

Öte yandan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nca, haklarında kovuşturma bulunan 340 kişinin yurt dışına çıkışları yasaklanmıştır. Bunlar arasında TİP Genel Başkanı Behice Boran ile tüm parti yöneticileri, DİSK Genel Başkanı ile tüm DİSK yöneticileri, TÖB-DER, TÜM-DER, TÜTED, GENÇ-ÖNCÜ yöneticileri de bulunmaktadır. Bu konuda Milliyet Gazetesi'nde verilen haberde DİSK yöneticileri hakkında TCK'nun 149. maddesinden de kovuşturma bulunduğu bildirilmektedir.

Yukarıdaki haberler esas alındığı takdirde, DİSK yöneticilerinin hem 146 ve hem de 149. maddeden idam talebiyle yargılanması söz konusu olacaktır.

Başta DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk olmak üzere üç aydır tutuklu bulunan DİSK yöneticilerine yapılan baskıları yerinde görmek ve gereken müdahalelerde bulunmak üzere Avrupa Sendikalar Konfederasyonu 5-6 Şubat tarihlerinde Türkiye'ye bir delegasyon göndermeye karar vermiştir. ASK Genel Başkanı Wim Kok, Başkan Vekili ve Alman DGB Başkanı

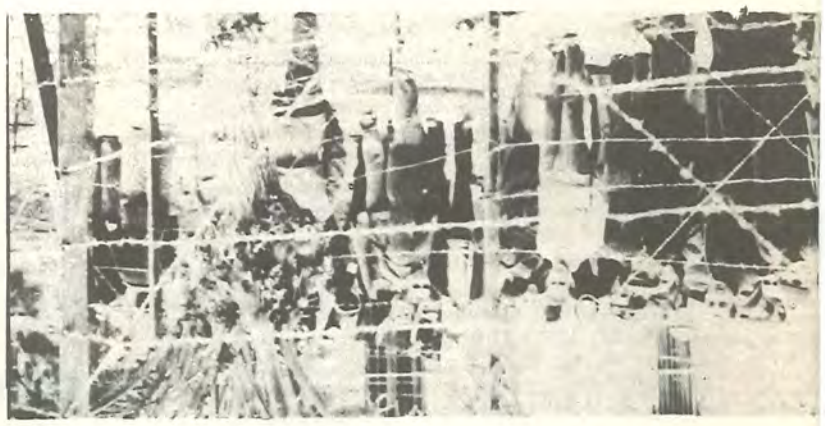

Heinz Oskar Vetter, ASK Başkan Vekili ve İtalyan Birleşik Sendikalar Federasyonu Genel Sekreteri Luciano Lama ile ASK Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid'dan oluşan delegasyon, Türkiye'de, hapisteki DİSK yöneticileriyle de görüşmekte ısrarlı olduğunu başbakan Ulusu'ya bildirmiştir.

Ayrıca, ICFTU Yönetim Kurulu da, Türkiye'de sendikacılara yapılan baskıları yerinde incelemek üzere bir heyet gönderme kararı vermiştir.

KİTLESEL DAVALAR

İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın da tüm "örgütlü terör" davalarını birleştirmek üzere çalışma yaptığı açıklanmıştır. Bu davalardan ilki, geçen sayıda bildirdiğimiz gibi, DEV-YOL hakkında açılmış bulunuyordu.

Öte yandan Kürt demokratik örgütleri hakkında da arka arkaya kitlesel davalar açılmaktadır.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesi'nde Devrimci Doğu Kültür Derneklerinin 62 mensubu hakkında dava açılmıştır.

Öte yandan, DHKD ve Özgürlük Yolu ile ilişkili olduğu ileri sürülen "Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi" adı altında bir örgütün 33 üyesinin Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nca yakalandığı ve kovuşturma açıldığı bildirilmiştir.

Bu arada haklarında dava açılmış bulunan parlamenter sayısı da 66'ya yükselmiştir.

Ayrıca, uzun süreden beri Anayasa Mahkemesi'nde bulunan 142 dosyası da ni-

FRIEDMAN MUCİZESİNİN

"Serbest piyasa rejimi teorisyenlerinden ve Chicago Okulu kurucularından Prof. Milton Friedman'ın görüşleri, Amerikan Haberler Merkezi tarafından Türkiye'deki tüm birimlerinde 10 bölümlük bir video teyp gösterisiyle tanıtılmaktadır."

4 Aralık tarihli gazetelerde yayınlanan bu haberde adı geçen Friedman, birinci sayfada haberini verdiğimiz "cuntacı cephedeki çatlak"ın doğmasına görüşleriyle neden olan kişidir.

Bu görüş, "monetarizm"-dir: Yani, parasal önlemlerle ekonomiyi iyileştirip enflasyonu durdurmak. Monetarizm kuramı, daha önce de, IMF'nin etkisindeki bir çok ülkede, örneğin İsrail'de, Şili'de, İngiltere'de uygulanmış, ama hep fiyaskoyla sonuçlanmıştır.

Korkut Özal'ın baş danışmanlığında önce Demirel Hükümeti, ardından da cunta bu "monetarizm"e can kurtaran simidi gibi sarılmışlar, Türk Lirası'nın değerini düşürdükçe düşürüp yaşamı cehennem haline getirmişlerdir. Üstelik, para değerinin düşürülmesi fiyat artışlarını frenleyememiştir. Nitekim kukla hükümetin maliye bakanlığı tarafından hazırlanan 1980 yılı ekonomik raporunda dahi yıllık ortalama fiyat artış hızı hüzde 111,5 olarak belirlenmiştir.

22 Kasım tarihli Cumhuriyet'e göre bugün İstanbul'da beş kişilik bir ailenin geçinebilmesi için ayda 43 bin lira lazımdır. Devlet bütçesi, bu enflasyon yüzünden 1,5 trilyonla bağlanmaktadır. Artık 50 liralıklar bile metal olarak basılmaktadır.

Bu fiyat artışları talebi düşürdükçe düşürdüğü için, faşizmin kitle temelinin önemli kesimini oluşturan "orta sınıf" da ortadan silinmeğe başlamıştır.

Tekelci sermayenin sözcüleri işte bunun için feryadı basıyorlar. Çünkü talebin durması bir yandan

ALAR

hayet karara bağlanmıştır. Cunta'nın baskısı altında, Anayasa Mahkemesi, 142. maddenin anayasaya uygun olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir.

HUKUKÇULARIN DİRENİŞİ

Yargıçlar üzerinde uygulanan baskılar ve askeri mahkemelerdeki usulsüzlüklere karşı tepkiler yoğunlaşmaktadır.

Ankara sıkıyönetim yargıçlarından Hamdi Sevinç'in usule uygun davrandığı için görevden alınmasını protesto etmek üzere yargıçların büyük kısmı duruşmalara girmemişlerdir.

Ayrıca, Ankara Barosu'ndan bir grup avukat da, devrimci müvekkillerine insanlık dışı muameleler yapılmasını askeri mahkemeler önünde protesto etmişlerdir.

İFLASI

üretimin ve tatlı kârların da düşmesine yolaçmakta, öte yandan "orta sınıfı" da yoksullaştırarak ve işçi sınıfı saflarına iterek faşist hareketin tabanını zayıflatıp sosyalist harekete taban sağlamaktadır. Sabancı bunun için feryat ediyor: "Özel kesim de yatırım yapamaz, yeni iş imkanları yaratamazsa, iş arayan, iş bulmaktan ümidini kesmiş gençler sokakları doldururken, ekonomik, sosyal ve hatta politik alanlarda aradığımız huzura nasıl kavuşabiliriz?"

Evet, uluslararası sermaye, Türkiye'ye Friedmanı akıl hocası yapmakla sorunları kendi açısından çözmek şöyle dursun, sınıfsal çelişkileri olduğu gibi kendi iç çelişkilerini de körüklemiştir.

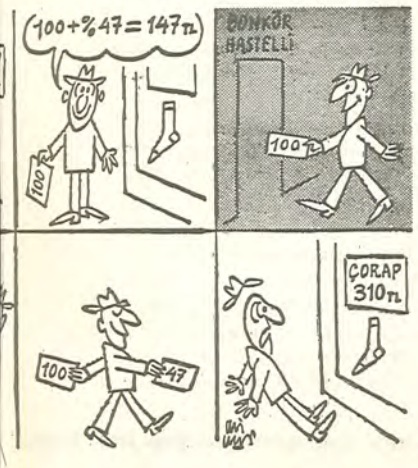

CUNTANIN CELLATLARI BİR CAN DAHA ALDI

ERDAL EREN

Cunta'nın cellatları bu ay bir can daha aldılar. 2 Şubat 1980'de bir korsan miting sırasında bir jandarma erini öldürmekten sanık olarak yargılanan Erdal Eren, idam hükmünde hukukla ve vicdanla çelişen birçok nokta olduğu halde, Evren Cuntası'nın "Asıla!" fermanı üzerine 13 Aralık sabaha karşı Ankara Kapalı Merkez Cezaevi'nde idam edildi.

Oysa, avukatlarının daha duruşmanın başında net olarak belirttikleri gibi, jandarma erini öldüren kurşun'un Eren'in silahından çıktığı kesinlikle kanıtlanmış değildi. Üstelik bu iddia geçerli olsa bile, silahlı çatışma, jandarmaların silahlı baskını sonucunda mitingcilerin canlarını korumak üzere karşılık vermelerinden ileri gelmişti. Taammüden adam öldürmek söz konusu değildi. Ve nihayet, öldüren kurşun Eren'in silahından çıkmış olsa bile, olay tarihinde kendisi 18 yaşından küçük olduğu için idam edilmesi mümkün olamazdı.

Nitekim avukatların bu itirazlarını göz önünde tutan Askeri Yargıtay, sıkıyönetim mahkemesinin idam kararını iki kez bozmak zorunda kalmıştı.

Bu adaletsiz karar yurt dışında da geniş protestolara yolaçmıştı.

Ancak, askeri faşist diktatörlüğü kanla kurma yolunda ilerleyen cunta'nın baskısı karşısında Askeri Yargıtay da boyun eğmek zorunda kalmış ve idam hükmü Daireler Genel Kurulu'nca onaylanmıştır.

Cunta'nın cellatları genç militanın idamı sırasında da hunharlıklarını sürdürmüşler, avukatlarının son kez MGK'na iletilmesini istedikleri itiraz dilekçesini kabul etmedikleri gibi, Erdal Eren'i avukatlarıyla da özel olarak görüştürmemişlerdir.

türkiye'de faşizm üzerine notlar...

- II -

Tekelci burjuvazi içinde yer alan iki finans grubunu ele alalım: Koç Grubu ve Has Grubu. Birisi, birkaç sene öncesine kadar İş Bankası'nın ve devletin koltuğu altında, ayrı bir banka kurma ihtiyacını bile duymamış, Türkiye'nin en eski, bürokrat burjuvaziyle çok sıkı bağları bulunan tekeli. Garanti Bankası'nı satın alıp geliştirdikten sonra kurallara ve klasik tanıma daha uygun bir sanayi-ticaret-finans kompleksi haline gelmiş. Diğeri, yani Has Grubu ise, Adana'nın sıcak-verimli topraklarında palazlanıp büyümüş, İstanbul Bankası etrafından örgütlenerek Türkiye'nin hatırı sayılır tekelleri içinde yerini almış.

1971'de, 12 Mart Muhtırası verildiği sıralar, Koç Grubu'nu herşeyiyle 12 Mart tezgahçılarının ardında görüyoruz. Has Grubu ise o tarihlerde daha AP'li...

Aradan 3 - 4 sene geçtikten sonra bir ara bir de bakıyoruz, Türkeş ile Mete Has'ın kol kola resimleri yayınlanıyor gazetelerde... Eski DP'li, 1970'lerde AP'li Has'lar artık MHP'li olmuşlardır.

Sabancı Grubu'nun grafiği ise daha farklı. 1971'e kadar AP'li olan Sabancı'nın 12 Mart Muhtırası'nın hemen ardından "bundan böyle ben de artık Koç gibi bastırıp milyonları kendime profesör - general satın alacağım," dediği gazetelerde yayınlanmıştı. Sabancı'nın daha sonraları gerçekten de sözünde durduğunu görüyoruz. 1. Erim Hükümeti'nde biraz geç kalan Sabancı'nın 2. Erim Hükümeti'nde kendi adamını Maliye Bakanı yaptırabilecek kadar keseyi açtığı anlaşılıyor.

Bugün de öyle. 12 Eylül'ün ardında bütün ihtişamlarıyla Koç'lar ve Sabancılar yer alıyorlar. İstanbul Bankası'nın ve diğer Türkeş'çi tayfanın ne durumda olduğunu şu an bilmiyoruz ama, herhalde içleri biraz burukça olmalı.

Buraya kadar, tipik birkaç finans grubunun davranışlarında tekelci burjuvazinin kendi iç çelişkilerine değinmeye çalıştık. Şimdi, bu objektif zemin üzerinde 12 Eylül faşizminin gelişme perspektiflerini ele almaya çalışalım.

Dimitrof, faşist hareketin ortaya çıkış biçimlerini incelerken, bunun genel olarak ya aşağıdan yukarıya, kendine bir kitle temeli yaratarak, yada, yukarıdan aşağıya devlet gücüne dayanarak gerçekleştiğini yazıyordu. Almanya ve İtalya'da görüldüğü gibi, daha başından itibaren faşist parti etrafında örgütlenerek gelişen faşist hareket, uygun iç ve dış şartlar gerçekleştiği zaman iktidara gelir.

Faşizmin yukarıdan aşağıya gerçekleştiği ülkelerde ise, başlangıçta devlet gücüne dayanarak iktidara gelen faşist hareket, hemen bunun ardından da, kendine bir kitle temeli yaratmaya ve yukarıdan aşağıya örgütlenen bir faşist parti aracılığıyla ayağını bastığı temelleri sağlamlaştırmaya çalışır.

Bu genel çerçevenin içinde 12 Eylül'ün yerini bulmak hiç de zor olmuyor. Cunta sözcüşü Orgeneral Saltık'ın Kurucu Meclis ve siyasi partilerle ilgili olarak yaptığı açıklamalar, 12 Eylül faşizminin gelişme perspektiflerini açıkça ortaya koyuyor.

Burjuva parlamenter sisteme ve bu mekanizma içindeki siyasi partilere saldırarak iktidara gelen 12 Eylül'cüler, yukarıdan aşağıya yumuşak iniş yaparak ayaklarını yere bastıktan sonra, şimdi de "yeni tip" bir parti kurmaya ve geniş küçük burjuva yığınlarda faşist demagojinin yarattığı potansiyeli örgütleyerek kendilerine kitle temeli yaratmaya çalışıyorlar. Ancak, bunu yaparken, biçimsel olarak "parlamenter sistemi" de ayakta tutmayı hesaplıyor olacaklar ki, "Siyasi Partiler Kanunu"nu değiştirip "Demirel ve Ecevit gibi liderleri" saf dışı tutarak gene kendi adamlarından oluşan kadrolarla demokrasi gösterisine hazırlanıyorlar. İç ve dış dinamiklerin baskısı altında yolunu çizmeye çalışan 12 Eylül'ün iç politika açısından gelişme doğrultusu böyle görünüyor.

Bu noktada, 12 Mart'la 12 Eylül arasında önemli farklılıklar var. 12 Eylül, bir anlamda, 12 Mart'ta erken doğum yaparak çocuk düşüren Türkiye faşizminin doğum tarihidir. Faşist hareketin gücü 12 Mart'ta burjuva parlamenter sistemi saf dışı etmeye yetmezken, 12 Eylül bunu başarmıştır. 12 Mart dönemi ikili iktidar odağının Türkiye'yi bir o yana, bir bu yana çektiği, fakat sonunda, henüz yeteri kadar güçlenememiş olan faşist hareketin daha ileriye zıplayabilmek için geriye çekildiği bir geçiş dönemiyse, 12 Eylül, 12 Mart hamlesinin hedefine ulaştığı "en son basamak" olmuştur.

Bundan sonraki yazıda faşist hareketin bünyesindeki iç çelişkilerin ve 12 Eylül faşizminin gelişme perspektiflerinin anti-faşist mücadele açısından değerlendirmesini yapmaya çalışacağız.

İDAM KARARLARI BİRBİRİNİ KOVALIYOR

Erdal Eren faşist cellatlarca genç yaşında idam edilirken, geçen sayıda bildirdiğimiz idam kararlarına ve taleplerine yenileri de eklendi. Askeri mahkemeler, Elazığ'da Cevdet Karakaş'ı, Adana'da ise Muzaffer Şahin ile Zekeriya Turan Bayburt'u idama mahkum ettiler. İzmir'de Gültepe olayları davasında 9 sanık, Ankara'da da bir sanık hakkında idam talep edildi. Gazetelerin açıkladığına göre 1972 yılından beri verilen idam hükmü sayısı 62 olup bunun 48'i sıkıyönetim ilanından sonraki döneme ait. Bu cezalardan 4'ü infaz edilmiş bulunuyor. İdamları daha önce onaylanan 14 adi mahkum bulunduğu halde, faşist cunta öncelikle siyasal mahkumları idam ettiriyor.

İLHAN ERDOST

*

ANKARA SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 11 KASIM 1980 TARİHLİ BİLDİRİ İLE SOL YAYINLAR YÖNETİCİSİ İLHAN ERDOST'UN "MUHAFIZ ERLERDEN BİRİNİN BAŞINA VURMASI SONUCU BEYİN KANAMASINDAN VEFAT ETTİĞİNİ" BİLDİRİYORDU...
OYSA, İLHAN ERDOST'UN TRAJİK ÖLÜMÜNÜN ARDINDA, CUNTANIN ASKERİ ZINDANLARINDA 12 EYLÜL'DEN BERİ HUNHARCA İŞLETİLEN İŞKENCE MEKANİZMASI BULUNMAKTAYDI.
AYRICA, OLAY ÜZERİNE İLHAN ERDOST'UN EŞİNİN DE ÜZÜNTÜDEN BACAKLARI FELÇ OLMUŞTUR.
AMNESTY INTERNATIONAL'E DE SUNULAN AŞAĞIDAKİ BELGEDE, KARDEŞİ İLHAN ERDOST İLE BİRLİKTE GÖZALTINA ALINARAK BİRLİKTE İŞKENCE GÖREN SOL YAYINLAR'IN DİĞER YÖNETİCİSİ MUZAFFER ERDOST, OLAYIN TÜM İÇYÜZÜNÜ DÜNYA KAMUOYUNA AÇIKLAMAKTA VE CUNTAYI SANIK SANDALYESİNE OTURTMAKTADIR

*

Ankara Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Basın Grubu'nda bir dosyam bulunduğu ve buraya telefon etmem istendiğine ilişkin Zafer Çarşısı'nda amcamın oğlunun kitabevine bırakılan not üzerine, 3 Kasım 1980 Pazartesi sabahı, verilen numaraya telefon ettim. Basın Grubu başkomiseri Cevdet Bey, benim emniyete gelmem gerektiğini söyledi. Konunun ne olduğunu sordum. Bilmediğini, sıkıyönetimin, benim temin edilmemi isteyen bir yazısı bulunduğunu ekledi. Aynı gün, sabah Emniyet 1. Şube Basın Grubu'na gittim. Bana, kardeşim İlhan Erdost'un niçin gelmediği soruldu. İlhan istenmemişti, haberimiz de yoktu. Masanın üzerinde duran bir kağıtta, benim ve kardeşim İlhan'ın ev ve işyerlerimizin aranması istenen ve altında el yazısı ile yazılı bir maddede "delil bulunmasa bile derin araştırma" yapılması istenen yazı duruyordu.

Aynı gün, benim ve kardeşim İlhan'ın evinde ve işyerimizde arama yapıldı. Herhangi bir suç unsuru bulunmadı. Yalnız evlerimizde bulunan, çoğu sahibi bulunduğum *Sol Yayınları* tarafından yayınlanmış kitapların birer listesi çıkarıldı. Bu liste, yasaklanmış kitap bulunup bulunmadığı açısından incelenmek üzere 1. Şubenin yetkili dairesine verildi. Üç kitap hakkında toplatma kararı olduğu belirtilerek, bu kitaplar evden aldırıldı. O gün Emniyet Sarayı'nda, 6. kattaki nezarette kaldım. Ertesi sabah Basın Grubu başkomiseri benim ifademi aldı. Bana doğduğum yer, annemin babamın ne iş yaptığı, kardeşlerim, kardeşlerimin ne iş yaptığı, ilk, orta ve liseyi okuduğum yerler, fakülte öğrencilik yaşamım, evliliğim, çocuklarım, ayrıntılı biçimde soruldu. Kültürel ve siyasal düşüncelerimdeki gelişme süreci, siyasal düşüncelerim, dinsel inançlarım, ve benzeri konularda ayrıntılı ifadem alındı. Suçlama niteliğinde hiçbir soru sorulmadı. Yalnızca, benim evimde bulunan ve gene kendi yayınlarım arasında on yıldan fazla bir süredir yeni baskılarını yaptığım üç kitap hakkında nihai bir yasaklama kararı bulunmadığını, birisi hakkındaki kararın kaldırıldığını, diğer iki kitap hakkında verilen toplatma kararlarının bizim yayınlarımızla ilgili olmadığını, başka yayınevleri tarafından aynı adla yayınlanan kitaplar hakkında olduğunu ayrıntılı olarak açıkladım.

İLHAN EMNİYET'E GETİRİLİYOR

5 Kasım 1980 sabahı, İlhan, Emniyete, 1. Şube Basın Grubu'na gelmiş. Onun da aynı biçimde, ama daha kısa bir ifadesi alınmış. İlhan, Onur yayınları sahibi olduğu gibi, aynı zamanda, hemen hemen yalnızca yayınlarımızı bastırdığımız İlkyaz Basımevi'nin de sahibiydi. İlkyaz Basımevi zarar ettiği için, yılbaşında kapamaya karar vermiş, Haziran 1980'de de işçiler tasfiye edilmiş olarak, basımevini kapamıştı. Faaliyeti durdurulduğu için üç ay önce elektriğini kestirmiş, makineleri satışa çıkarmıştı. Basımevinin sahibi olmakla birlikte, basımevine hemen hemen uğramazdı. Sorumlu müdürü tarafından yönetilen basımevinde basılan kitaplar, yasal süresi içerisinde C. Savcılığına, Emniyete ve derlemeye verilmişti. Basımevinde basılan şeylerin sorumluluğu, basılan şeylerin, yasal süreleri içerisinde, yasada belirtilen yerlere verilmesinden ibarettir. Bu husus özenle yerine getirilmiş olduğu gibi, basımevinde basılmış bulunan herhangi bir kitap hakkında da, ne mahkemelerce verilmiş bir toplatma, ve ne de Sıkıyönetim Komutanlıklarınca yayınlanmış yasaklama kararı yoktu.

Kardeşim İlhan, aynı gün, öğleye doğru, ifadesi tamamlandıktan sonra, benim bulunduğum nezarete getirildi. Orada bana verdiği ifadeyi yer yer özetledi ve özellikle Basımevi ile ilgili hususları, eksiksiz olarak ifadesine yazdırdığını söyledi.

SUÇ: YASAK YAYIN

Bir sivil polis nezaretinde, biz, aynı gün öğleden sonra, Mamak'ta, Sıkıyönetim Komutanlığı Halkla İlişkiler kısmına götürüldük. Oraya vardığımızda, saat 15.10'du. Bir assubay "saat 15'te Adli Müşavirlikten telefon edilerek, artık yeni dosya alınmaması emredildiğini" söyledi. Bizi getiren sivil polis nezaretinde, yeniden Emniyet Sarayı'na getirildik ve geceyi, gene 6. kattaki nezarette geçirdik. Ertesi sabah 9.30'da, yeniden, bu kez basın grubundan Ziya Beyin nezaretinde Sıkıyönetime getirildik. İlhan'a ait bir kitap (*Engels*, Doğanın Diyalektiği) ve bana ait üç kitap (*Engels*, Doğanın Diyalektiği; *Lenin*, Gençlik Üzerine; *Stalin*, Anarşizm mi, Sosyalizm mi?) ile ifademizi ve Emniyetin yazısını içeren dosya, Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliğine verildi. Burada dosya üzerinden inceleme yapılıyor, incelemeyi yapan askeri yargıç tarafından, gözaltına alma, serbest bırakma, görevsizlikle Cumhuriyet Savcılığına gönderme, dosyanın tamamlanması için yeniden Emniyete iade etme gibi işlemler yapılıyordu. Biz, büyük bir olasılıkla Cumhuriyet Savcılığına gönderileceğimizi, ama yasaklanmış olsa bile, kitap bulundurmak suç sayılmadığı için de, buradan takipsizlik kararı verilerek serbest bırakılacağımızı düşünüyorduk. Gözaltına alınmamızı gerektiren hiçbir neden yoktu. Bu düşünceler içerisinde beklemeye başladık. Kararın bir yada en fazla iki saat içerisinde çıkması doğaldı. Öğlene kadar bir karar çıkmadı. Saat 15'te, bizi getiren polis memuru, Adli müşavirliğe giderek, oradaki astsubaydan bilgi almış. Astsubay, yargıcın, dosyayı incelemeye yeni başladığını söylemiş. Sonra, saat 17'de yeniden uğradığımızda, yargıcın işi çıktığı için ayrıldığını, ama döneceğini, akşam saat 20.30'a kadar kesin bir yanıt verilmiş olacağını belirtmiş. Saat 19'da ise bizi götüren polis memuru çağırılarak, yargıcın bugün gelemeyeceğini söylemiş, ertesi sabah getirilmek üzere, Emniyete geri götürülmemiz istenmişti.

O gece de Emniyette aynı nezarette kaldık. Ertesi sabah, yani 7 Kasım 1980 günü yeniden Sıkıyönetime getirildik. Aynı gün orada akşama kadar bekletildik. Saat 17.30'da mesai saati bittikten sonra, bizi getiren polis memuru, Adli Müşavirliğe çağrıldı, biraz sonra döndüğünde gözaltına alındığımızı söyledi. Her gözaltı yazısında genel olarak, isnad edilen yasa maddesi yazılır. Polis memuruna sorduk, hiçbir madde yazılı değil dedi, yazıda, gerekçe olarak "yasak yayın bulundurmak" yazılıydı.

MAMAK ASKERİ CEZAEVİ'NDE

Cezaevi, aynı garnizonda, içeride, tepede bir yerdedir. Cezaevine götürülmemiz için bizi kapıda bekleyen amcam arabasıyla geldi. Eşim Rana da yanındaydı. Polis memuru nezaretinde, İlhan ve ben, yukarıda cezaevinin girişine yakın bir yerde indik. Ben birkaç kez cezaevine girip çıktığım için eşim bu tür girip çıkmalara alışkındı. Her zaman metin olmasını bilmişti. Arabadan indiğimizde, eşim Rana'nın gözlerinden yaşlar aktığını gördük. İlhan gülerek, "Rana abla dedi, seni ilk kez cezaevi kapısında ağlarken görüyorum!". Rana, "İlhan bu bana bir başka iş gibi geliyor" dedi. Kendisini teselli ettik.

Biz dışarıda beklerken, içeride teslim işlemlerimiz yapıldı. Bizi, "C. Blok"a vermişlerdi. Ben daha önce, bu cezaevinde bir kez iki yıla yakın, son kez de 15 gün kadar kaldığım için, İlhan'a "C-Blok daha iyidir, çevreyi, doğayı görür" dedim. İlhan ilkkez cezaevine giriyordu. 12 Eylülden sonra "gözaltı" ile tutukluların kaldıkları cezaevi birleştirilmiş, onun için, bizi de cezaevine koyacaklarını öğrenmiştik. Mamak Askeri Cezaevi, üç ayrı bloktan oluşuyor. 12 Marttan sonra yapımına başlanan yeni bina, "A-Blok"; hemen yanındaki eski cezaevi binası "B-Blok" adını taşıyor. Daha sonra, garnizonun aşağısında, A Blok'a yaya on dakika uzaklıkta yanyana yapılmış er koğuşlarından bir cezaevi yapılmış, buraya "C-Blok" adı verilmiş. Daha sonra, C Blok sırasında 4 koğuş daha cezaevi haline getirilmiş ve bunlar, C-Blok'a bağlı olarak, C, D, E, F, G bölümlerini oluşturmuş. Daha içeri girmeden, gözaltına alınmaya ilişkin kağıt üzerinde, adlarımızın yanına görüşlerimizi sorarak yazdılar. "Sol" dedik, "sol" yazdılar.

Bizi, ilkin A-Blokta, fotoğraf çekme ve fişleme işlemlerinin yapıldığı küçük ve merdivenli bir odaya getirdiler. Burada, bizden biraz daha önce gelmiş üç kişi daha vardı. Biz oradayken de iki kişi daha getirildi. Burada bizi, merdivenin basamaklarına dizerek, sırtımızı duvara dönük tuttular. İlkin saçlı ve bıyıklı fotoğraflarımız çekildi. Kardeşim İlhan'la birlikte, önden ve yandan fotoğrafımızı çektiler. Sonra saç ve bıyıklarımız makine ile kesildi. Yeniden saçsız ve bıyıksız yandan ve önden fotoğraflarımız çekildi. Sonra bize birer fiş verdiler. Fişleri doldurduk. Eşkalin belirlendiği yerleri, orada görevli bir er yazıyordu. Bizi tek tek karşısına alıyor, hazırolda sola ve öne döndürerek eşkalimizi yazıyorlardı. Davranışlarını kusurlu gördüklerine hakaret ediyor, cop, yumruk ve tekme ile dövüyordu. Benim ve kardeşimin ellerine, sırada dururken ikişer cop vurdular. Ve ikimizi öteki sanıklardan ayırdılar.

Sonra, eşkalimizi yazan er, bir yere telefon ederek, C-Bloka gönderilecek iki gözaltı olduğunu ve büyük arabalardan birini istediğini söyledi. O anda büyük araba bulunmadığı söylenmiş olmalı ki, "küçük araba olmaz" dedi ve bir iki tümcelik karşılıklı konuşmadan sonra, "reo var mı, reo olur, onu gönder" dedi. Sonra, C-Bloka telefon ederek iki gözaltı bulunduğunu, kendisinin araba istediğini söyle-

Editeur responsable: Roger Gallez - rue à Panniers 91 - 7200 Colfontaine

NASIL KATLEDİLDİ?

BELGE

di, gözaltıları teslim almak üzere nöbetçi bir astsubayın gelmesi gerektiğini ekledi.

Bir süre sonra, içeri bir astsubay girdi, "Hangileri?" diye sordu, kardeşimle beni gösterdiler. Arkasından bir er içeri girdi, onun arkasında kapı hizasında iki er daha vardı. Biz hazırol vaziyetinde, sırtımız kapı hizasındaki duvara dönük bekliyorduk. Astsubayın arkasındaki er, bize, suçumuzu sordu. "Yasak yayın bulundurmak" dedik. "Yani?" dedi. Önce anlayamadım. Sağ mı sol mu diye soruyordu. "Sol" dedik. Sonra bizi oradan aldılar. A-Blokun çıkışındaki koridorda yeniden eşyalarımız arandı. Dişfırçaları m ı z ı, macunları, astsubay ayağıyla iterek, erlere, "bunları alın, birisine verirsiniz!" dedi. Bize hakaret edercesine, "on yaşındaki bebeleri zehirlediniz dedi, içerisi zehirlediklerinizle dolu. Sizin yüzünüzden bizim rahatımız yok!" Erleri göstererek de, "Bu çocuklar da sizin yüzünüzden geceleri bile uyuyamıyorlar" dedi. Sonra ben önde arabaya binerken, sırtımıza cop ve tekmeler inmeye başladı. Önümdeki arka kapısı açık cezaevi arabasına kendimi dar attım. Sonra kardeşim aynı şekilde bindi. İçeride karşılıklı kanapeye oturmuştuk.

ASKERİ ARAÇTA İŞKENCE

Cezaevi arabası iki bölümdü. Biri sanıkların oturacağı, öteki muhafız erlerin oturacağı bölüm. Bu iki bölümü birbirinden ayıran sürgülü bir kapı vardı. Arabaya eli coplu dört er bindi ve araba daha hareket etmeden, bizim bulunduğumuz kısma gelerek "ayağa kalkın" dediler. Arabanın sol tarafına kardeşimle yanyana ayağa diktiler, "hazırol"a getirdiler. Ve iki kişi benim, iki kişi kardeşimin ellerine coplarla vurmaya başladı. Coplar acımasızca, bütün güçleriyle ve en seri biçimde inmeye başlamıştı. Bir süre sonra, ben bağırmaya başladım. Kardeşim bağırmıyordu. Coplar, tekmeler, yumruklar, her yanımızdan yağıyordu. Bir ara, sırtım, arabanın ön yanına dönük bir duruma gelmiştim. Kardeşimi yere düşmüş, kapaklanmış gördüm. Yerden doğrulmakta güçlük çekiyordu. İki er tekmelerle, coplarla kardeşime girişmişti. 6 yıl kadar önce kardeşim belinden disk ameliyatı geçirmişti. "Onun beli kırık, onu dövmeyin, beni dövün" diye yalvardım. Kimse dinlemiyordu. Yüzüme inen şamar ve yumruklardan gözlerimden kıvılcımlar çıkıyor, kardeşimi göremiyordum. Karanlıktı ve arabanın içerisinde ışık yoktu. Araba giderken, parmaklıklı küçük pencerelerden dışardaki ışıkları yer yer görüyordum. Araba, bir kağnı gibi yavaş gidiyordu. Kardeşimi gene ayakta dövülürken gördüm. Bu, bana, yarım saate yakın bir süre gibi geldi. Araba durdu. Arka kapı açıldı. Gene cop ve tekmeler vurularak arabadan indirildik. Biz cezaevine doğru yürüyorduk ki, "durun durun" dediler. Astsubay başlarında, burada bizi yeniden dövmeye başladılar. Beş dakika kadar dövülmüştük. Duracak halimiz y o k t u. Astsubaya yalvardık, "Bunu daha önce düşünseydiniz!" dedi. Bu sözden erler daha büyük cesaret alarak, daha büyük bir hızla vurmaya başladılar. Bir ara kardeşim yere düştü. Kalkamadı. Tekme tokat giriştiler. Zorla doğruldu. Bize "hazırol"a geçmemizi söylediler. Sallanıyorduk. Ellerimiz kütük gibiydi. Ellerimizi yanlara yapıştıramıyorduk. "Ellerinizi yanlara yapıştırın" diye bağırıyorlardı. Astsubay, "bir patlatılmadık hayalarınız kaldı, şimdi onu da patlatırlar" diye bağırdı. bu söz üzerine, bize yeniden vurmaya başladılar. Bir süre sonra, astsubay "yeter" dedi. Cezaevinin dıştan giriş kapısına getirildik. Demir parmaklıklı içiçe iki kapıyı geçtik. Koğuş ile bu kapı arasında bir avlu var. Avluyu geçerek, koğuşun kapısına yürüyorduk ki, bize sağ köşedeki bir kapıyı işaret ettiler, oraya yürümemizi söylediler. Bu kapının önüne geldiğimizde arkamızdaki kapıya geldiler, burada da bizi dövmeye başladılar. Arkadan emir niteliğinde bazı bağırmalar oldu. Koğuşun kapısına döve döve getirdiler bizi. Bu arada kardeşim bir kez daha yere düştü. Sonra zorlukla doğrularak koğuşun kapısında hazırola getirildik. İki yanımızda iki er vardı. Arkamızdan, "Hazırola lan" "ellerinizi yapıştırın lan" diye bağırılıyordu. Yanımızdaki erler içeriye bağırdılar. İçeriden "kıdemli" olan üç kişi koşarak geldi. Hazırolda "Emredin komutanım" diye bağırdı. Erler, "Yeriniz var mı?" diye sordu, "Var komutanım" dediler. "Bunları kabul ediyor musunuz?" "Ediyoruz komutanım!" Sonra kapı açıldı, içeri girdik. Sağdaki koğuşa girdik. Birkaç tutuklu benim yanıma, birkaç tutuklu kardeşimin koluna girdi. Bir ara, kardeşimle karşılıklı gözgöze geldik. Yüzü yer yer kanlıydı, gözlerinin içi kanlanmıştı. Birbirimize baktık ve bir şey demedik. Kardeşim, benim arka istikametimde iki adım daha attı ve "Midem bulanıyor, kusacağım!" dedi. Yere yıkılıyordu. Tutuklu arkadaşlar koluna girdi, bir yatağa uzattılar. Beni, daha içeride bir yere yatırdılar. Sonra kardeşimin üst kısmını soymuşlar, yanımdaki yatağa getiriyorlarken gördüm.

...VE KARDEŞİM ÖLMÜŞTÜ!

Kardeşim, orada, bir dizi üzerine çömelmiş, başı öne düşmüş, ağzı açık duruyordu. "İlhan İlhan" dedim. Ses vermeyince "İlhan İlhan" dedim. Çocuklar, "bir şeyi yok" dediler. Bayıldı herhalde diye düşündüm. Kardeşimi hemen yanımdaki yatağa yatırdılar. Arada 40-50 santimlik bir boşluk vardı. Yatırırken biri, "ayakları tutmuyor" dedi. "Eyvah, dedim içimden, kardeşim felç oldu..." Ölüm hiç aklıma gelmiyordu. Tutuklular arasında, "doktor" dedikleri tıbbiyeli biri vardı. Baktım, kardeşime suni teneffüs yaptırıyor. "Öldü kardeşim" dedim. "Yok yok dediler, bir şey yok, nabzı biraz zayıf da kuvvetlendirmeye çalışıyoruz..." Onbeş dakika sonra bir astsubay geldi, doktor çağırın dedi. Onbeş dakika kadar sonra sağlık teknisyeni bir astsubay geldi. Bir ambulans isteyin dedi. Bir sedyeye alıp çıkardılar kardeşimi. Öyle upuzun, ağzı açık, gözleri yarı kapalı. Öpmek istedim, bırakmadı tutuklu arkadaşlar beni. Gitmişti kardeşim, oracıkta ölmüştü. Bu gerçeği kabul etmek ne kadar zordu. Suni teneffüs yaptırıyorlardı. Boşunaydı, ama gene de küçük bir ümitle bakıyordum. Daha bir iki saat önce, adli müşavirlikten karar beklerken, bazan ayağa kalkıyor, dolaşıyordu. Ne güzeldi kardeşim o zaman. Yanakları heyecandan hafif kırmızıydı. Güzel bıyıkları vardı. Güzel gözleri gülümsüyordu. Benimle gelirse kendisine sahip çıkarım diyordum. Ölmüştü işte. Ben üç yaşındaki o kızına, Türküler'ine ne diyecektim. Babam nerde derse ne diyecektim. Ne kadar severdi Türküler'i, ve Türküler ne kadar severdi babasını. Ne yapacaktım. Beş aylık kızı nasıl "baba" demeyi öğrenecekti. Gül'e, o sevgili eşine ne diyecektim. Biz ne kadar beraberdik. Son kez birlikte fotoğrafımızı çektiler. B i rlikte dövdüler. Ama o öldü, ben kaldım. Böyle ağıt yakmaya başladım. Koğuştaki tutuklular, sayım için, ranzaların yanında tek sıra hazırolda bekliyorlardı. Devrimcilerin sırasından ağlama sesleri geliyordu, ve giderek artıyordu. Sonra beni bu koğuştan çıkardılar.

İŞKENCECİ ASSUBAYLA KARŞILAŞMA

Tüm gövdem sırılsıklam terdi. Darmadağınıktım. Üşütücü bir yel esiyordu. Beni, getirildiğimiz F-Bölümünden yukarıya doğru götürdüler. Bir titreme geldi. Kaskatı olup düşecektim. Yeleğimi başıma sardılar. 300-400 metre kadar yürüttüler. Gazinoya getirdiler. Bizi getiren astsubay gazinoda televizyon seyrediyordu. "Kardeşinin kalbi olduğunu niye söylemedin Muzaffer Bey?" dedi. Kardeşimin kalbinden rahatsızlığı yoktu ki, Beyin kanamasından öldüğünü bilecek kadar bilincim berraktı. Sürekli susuyordum. Su içtim. Sonra aldılar, G-Bölümüne bağlı, boş bir odaya koydular. Döşek diye bir şey serdiler. Koğuştan tutuklu arkadaşlar 5-6 battaniye gönderdi. Süt, yoğurt, su gönderdi. Bana uyutucu bir iğne yaptılar. Biraz uyumuşum. Hep kardeşimle konuşuyordum. Nöbetçi erlerin sık sık pencereden bakarak, beni izlediklerini görüyordum. Birkaç gün uyumuşum sanıyordum. Nice sonra sabah oldu.

O gün (8 Kasım Cumartesi) hazırlanmamı söylediler. İki tutuklu arkadaş geldi üstümü giydirdi. Kollarım, ellerim, bileklerim şişmişti. Kelepçeye bileklerim sığmıyordu. Er, "Seni kelepçelemeden buradan çıkaramayız ki!" dedi, ve kelepçeyi bileklerime tutturur gibi taktı, dişlerini geçirmedi. Ve beni, küçük bir cezaevi arabasıyla A Bloka götürdüler.

Daha sonra dikkatimi çeken iki şeyi belirteyim. Bizi, arabaya binerken kelepçelememişlerdi. Oysa, bir binadan yandaki binaya geçerken bile, gözaltı yada tutuklunun kelepçelenmesi talimat gereğiydi, uygulama da böyleydi. Demek ki, kelepçeli olduğumuzda, kendimizi, bir ölçüde de olsa koruyacağımız önceden hesaplanmıştı. İkincisi, beni savcılığa götürdükleri küçük cezaevi arabasına bindiğimde anladım ki, bu araba en az on tutuklu alabilirdi, ama pek yüksek olmadığı için bu arabada ayakta dik durmak olanaksız olduğu gibi, dört kişinin serbestçe dayak atacağı kadar da geniş değildi. O zaman da hem bizim dövülmemiz daha sınırlı ve hem de döveceklerin hareketleri daha sınırlı olurdu. Bu da, dövülmemizin, önceden planlandığını ortaya koyuyordu.

Savcılıkta, bana anlayışlı davrandılar. İlkin tutamadım kendimi, ağladım. Beklediler. Sonra söylediklerimi, dürüstçe, olduğu gibi yazdılar.

Ertesi gün dosyamın gönderildiği savcılıkta yeniden ifadem alındı.

İfademde eksik kalan yönleri tamamladım. Savcı, arabada görevli üç er olduğunu, görevli olmadığı halde arabaya alınan dördüncü eri araştırdığını söyledi. Sonra onu da buldu.

Astsubay ilkin, bizim yalnızca araba içersinde dövüldüğümüzü, sonradan öğrendiğ i n i söylemiş. Erler, bizi hiç dövmediklerini söylüyorlar.

İLHAN'IN ÖLÜMÜNÜ HERKES BİLSİN!

Pazartesi günü yeniden savcılığa getirildim. Bazı teşhisler için. O arada, ailemizin olaydan haberi olup olmadığını sordum. Komutanlığın işi olduğunu söylediler. Ama, Komutanlık henüz haber vermemişse, kimler aracılığıyla olayı duyuracağımı sordular. Avukatımız, yıllardır aile dostumuz Halit Çelenk'e haber verilmesini .... *(okunamadı)* dördüncu gün olmuştu. ....*(okunamadı)* haberi olmamış. .... *(okunamadı)*. ..haber verilmiş Halit Çelenk'e. O akşam öğrenmiş ve Sıkıyönetim bir bildiri ile olayı açıklamış. Ertesi gün Halit Çelenk geldi. Aramızda aralıklı iki tel kafes bulunan bir yerden Halit ağabeyle görüştüm. Bana, tahliyem için istemde bulunduğunu, Askeri Savcılığın olumlu mütalaa verdiğini, Komutanın onayında olduğunu söyledi. Akşam sayımından sonra, saat 21 sıralarında "Hazırlan, tahliyesin" dediler. Kardeşimle birlikte getirildiğimiz yol ve uğraklardan geçerek, nizamiyeye getirildim. Amcam oradaydı. "Amca dedim, ikimiz gittik, ama yalnız geldim."

Eve geldiğimde *Cumhuriyet*'in, İlhan'ın ölüm haberini altı sütuna verdiği için kapatıldığını söylediler. Ertesi gün, kardeşimin cenazesini kaldırmaya karar vermişler. Yalnız Cumhuriyet'e ilan verilmiş, ama o da kapatılmış. Gazetelerde arkadaşlarım vardı. Onlar aracılığıyla, *Milliyet* ve *Hürriyet*'in Ankara baskılarına küçük birer ilan verebildik. Ertesi sabah morga gittim. İmam, kardeşimin cenazesini yıkıyordu. Gözleri hafif aralıktı. Üst dudağı, tüm bedeni acıyormuş gibi gerilmişti. Sakalları biraz çıkmıştı. Benim ise uzamıştı. İmam yıkadı, ben ağıt yaktım. Sonra eğildim yüzüne, gözlerini, yüzünü, yüzünün her yerini öptüm, öptüm.

Oradan cenazesini Hacıbayram Camiine getirdiler. Biz de ardından geldik. O anda, haber alabilmiş olan ilerici, yurtsever, demokrat, devrimci tüm yazarların, gazetecilerin, düşünürlerin, öğretmenlerin, çeşitli meslek mensuplarının katıldığı, sessiz ve onurlu bir törenle kardeşimi toprağa verdik.

İlhan Erdost yatağında ölseydi, tüm basında haber olması doğaldı. Ama, *Dünya* hariç, gazeteler, hiçbir yasaklama olmadığı halde, cenazesinin kaldırıldığı haberini bile vermedi. *Dünya* gazetesi de benim tahliyemi başlık yaparak vermişti olayı. İlhan'ın ölümü, özgürlük ve demokrasi ilkelerini yüksek tutan herkesçe bilinsin isterim.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN MERKEZ ORGANI ÇARKBAŞAK, 12 EYLÜL DARBESİ KOŞULLARINDA TÜRKİYE'DE İLLEGAL OLARAK YAYININI SÜRDÜRMEKTEDİR. ÇARKBAŞAK, AYRICA YURT DIŞINDA DA ÇEŞİTLİ YABANCI DİLLERE ÇEVRİLEREK, TÜM ULUSLARARASI DEMOKRATİK KURULUŞLARA İLETİLMİŞTİR. ÇARKBAŞAK'IN 15 EKİM 1980 TARİHLİ İKİNCİ SAYISINDA YAYINLANAN "ASKERİ FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE VE FAŞİZME KARŞI DİRENİŞ" BAŞLIKLI YAZIDAN BİR BÖLÜMÜ AŞAĞIDA SUNUYORUZ

DİKTAYA KARŞI DİRENİŞ

Emperyalizm ve tekelci burjuvazi, 12 Eylül Askeri Darbesi ile faşist bir rejimi yerleştirmek ve kurumlaştırmak için önemli bir avantaj elde etmiş bulunmaktadır. Emperyalizm ve tekelci burjuvazi, elde ettiği bu avantajı şimdi, biçimi ne olursa olsun, özünde gerici-faşist bir devletin örgütlenmesi yolunda kullanıyor.

12 Eylül Darbesi ve askeri faşist diktatörlüğün kurulmasıyla emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin elde ettiği avantaj, bir yanıyla da işçi sınıfı, emekçi kitleler, tüm ilerici-yurtsever güçlerin saflarında yeralan eksikliklerin ve zaafların bir sonucudur. Anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şoven, anti-tekel güçlerin birleşik cephesinin örülüp gerici-faşist güçlerin karşısına tek bir yumruk gibi dikilememiş olması bu avantajı elde etmelerinde önemli rol oynuyor.

Sosyal demokrasi de, kendini askeri faşist diktatörlüğün saldırılarından kurtarmakta zorluk çekiyor, kurtaramıyor. İlerici, devrimci, sol güçlerin birleşik hareketine sırt çevirerek emperyalizm ve tekelcilerle uzlaşmaya dayanan ve böylece faşist bir diktatörlüğe yolaçan politikanın bedelini sosyal demokrasi de ödüyor.

Bireysel kahramanlığa dayanan, maceracı, devrimci potansiyeli boşa harcama sonucu doğuran bir eylem çizgisine sahip goşist akımların,, "sol" radikalizmin, sınıf hareketinden kopuk, ve örgütlü, disiplinli, birleşik harekete itibar etmeyen politikasının çıkaryol olmadığı bir kere daha ortaya çıkıyor.

Demokratik güçlerin tek cephesinin etkin biçimde örülüp harekete geçirilememesinde marksist - leninist hareketin tek bir merkeze sahip olamaması ve tekleşme sorununun varlığı en başta yer tutuyor. Askeri faşist diktatörlüğün kurulabilmiş olmasında, işçi sınıfına ve emekçi kitlelere, tüm demokratik güçlere yetkin bir ideolojik-politik önderlik yapabilecek güçlü bir marksist - leninist öncünün yaratılamamış olmasının yerini saptamak gerekiyor.

YILGINLIĞA SAFLARDA YER YOK!

Sınıf hareketi ve emperyalizme, faşizme, şovenizme ve tekellerin egemenliğine karşı mücadele, ağırlaşan koşullarla karşı karşıya bulunuyor. Ama yılgınlığın, bezginliğin, teslimiyetçiliğin saflarda yeri yoktur!

Çünkü 12 Eylül darbesi ile kurulan askeri faşist diktatörlükle, emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin elde ettiği avantajı ortadan kaldırmak mümkündür!

Faşist bir rejimin iyice yerleşmesini ve kurumlaşmasını önlemek, faşizmi defetmek mümkündür!

Marksist-leninist hareketin ve demokratik güçlerin içinde bulunduğu eksikliklerin ve zaafların gerici-faşist güçlere yeni olanaklar vermesini, bu eksiklikleri ve zaafları aşarak azaltmak ve ortadan kaldırmak mümkündür!

Askeri faşist diktatörlük, kitlelerin can güvenliği konusunda içine itildikleri psikolojik ortamdan sonuna kadar yararlanarak, şoven-milliyetçi ve militarist propagandaya hız vererek, idamlarla ve insan avıyla ortalığa dehşet salarak adımlar atmak istiyor. Gücünün dayanaklarını bunlar oluşturuyor. Emekçi kitlelerin sorunlarına çözüm getiremeyeceğini, onların taleplerine gerçekten cevap veremeyeceğini, kitleleri uzun süre oyalayamayacağını kendisi de biliyor.

Çünkü askeri faşist diktatörlük, öte yandan, emperyalizmin, IMF'nin, tekelcilerin ekonomik programını tam olarak uygulamaktan bir adım geri durmuyor. Tekelci burjuvazi, faşizme bağımlı devlet-tekelci kapitalizmine sıçramayı amaçlıyor. Tekelci olmayan sermaye grupları üzerindeki hegemonyasını güçlendirirken, "askeri sanayi kompleksler" kurarak ve geliştirerek, tekellerle devleti kaynaştırarak bağımlı devlet tekelci kapitalizmine geçmeyi hedefliyor. Bu, işçi sınıfı ve emekçi kitleler için daha ağır bir sömürü ve yoksulluk, küçük ve orta işletmeler için daha hızlı bir ayıklanma ve koşulsuz bağımlılaşma demektir. Önümüzdeki dönem işçi sınıfına, emekçi köylülere, ücretli aydınlara, esnaf ve zanaatkârlara, küçük ve orta işletme sahiplerine çok daha ağır çalışma ve yaşama koşullarından başka hiçbir şey vaadetmiyor. Öte yandan, temel insan hakları, ekonomik-demokratik haklar, mesleki örgütlenme özgürlükleri, siyasal haklar ya tamamen kaldırılıyor, yada göstermelik hale sokuluyor. Sadece işçi sınıfının değil, ilerici-demokrat-yurtsever güçlerin, hatta tekel dışı sermaye gruplarının bile taleplerini gerçekten savunacak politik akımların serbestçe ve eşitlik içinde ülke politikasında yeralmaları zorlaştırılmak isteniyor.

ACİL DEMOKRATİK GÖREV

Bütün bunlar, gerek ekonomik, gerekse politik koşullar, gerici faşist tipi bir devletin yaratılmasını ve biçimi ne olursa olsun faşist bir rejimin yerleştirilmesini kendine görev edinen askeri diktatörlükten kurtulma ve faşizmi defetme görevini ön plana çıkarıyor.

Acil demokratik görev, askeri faşist diktatörlükten, onun tüm anti - demokratik tasarruflarını ortadan kaldırarak kurtulmak ve emekten yana, halkçı, devrimci, demokratik anayasal bir düzeni gerçekleştirmek üzere askeri diktatörlüğe karşı direnen ve faşizmden yana olmayan tüm güçlerin ve politik akımların ortak iktidarını kurmak olarak beliriyor.

Böyle bir hedef etrafında işçi sınıfının, emekçi köylülerin, esnaf ve zanaatkârların, ücretli aydınların, gençlerin, küçük ve orta işletme sahiplerinin birleşik hareketini örgütlemek, demokratik güçlerin tek cephesini örmek, bu görevin yerine getirilmesinde en küçük zamanı bile değerlendirmek gerekiyor, koşullar bunu zorunlu ve bu zorunluluğu daha geniş olarak anlaşılır kılıyor, bilince çıkarıyor.

....

Sosyalizmin dünya çapında sürekli artan gücü, barış güçlerinin ve dünya demokratik kamuoyunun etkinliği, askeri faşist diktatörlüğün pervasızlığını önleyen temel faktörlerden birini oluşturuyor. Askeri faşist diktatörlük ilerici, devrimci, sol potansiyeli dikkate almazlık edemiyor. Askeri faşist diktatörlük, öte yandan, kitlesel bir tabana sürekli olarak sahip olma ihtiyacıyla karşı karşıya bulunuyor.

Bu noktada, askeri faşist diktatörlüğün bürünebileceği kimi "demokratik" görünümlere ve geliştirebileceği çeşitli manevralara karşı uyanık olmak, bunların anti-faşist güçlerin mücadelesinin hedefini saptırıcı ve aldatıcı etkilerini bertaraf etmek, anti - faşist güçlerin yanıltılmasına izin vermemek gerekiyor.

İçinde bulunan koşullarda gerekli olan eylem çizgisi, askeri faşist diktatörlüğün daha da yerleşmesini ve güçlenmesini önleyecek, onun çeşitli manevralara kalkışma yeteneğini zayıflatacak, devrilmesinin koşullarını olgunlaştıracak, tüm anti-faşist güçlerin birleşik örgütlenmelerini geliştirecek bir eylem çizgisidir.

TEK PARTİ - TEK CEPHE

İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin ekonomik - demokratik haklarının ve taleplerinin savunulması ve gerçekleştirilmesi temelinde birleşik tepkilerin ve hareketin örgütlenmesi, bunun için varolan en küçük demokratik olanağın sonuna kadar değerlendirilmesi günümüzde önem taşıyor. Demokratik açılıma katkıda bulunacak her gelişmeyi daha derinleştirmeye çalışmak, bunun için anti - faşist güçlerin örgütlülük düzeyini hızla yükseltmek, silahlı kuvvetler içindeki anti - faşistleri, ilericileri, yurtseverleri örgütlü anti-faşist harekete kazanmak günümüzün önemli görevleri arasında yeralıyor. İlerici, demokratik, yurtsever güçlerin kitleler içindeki mevzilerini birleşik olarak güçlendirmek, toplumun her katında ve kurumunda anti - faşist direnişi örgütlemek, güçleri birleştirmek ve biriktirmek mücadelenin güncel gerekleri oluyor.

Gerek demokrasi cephesinin örülmesi ve askeri diktatörlüğe karşı olan tüm politik akımların diktatörlüğe karşı ortak muhalefetinin geliştirilmesinde, gerekse askeri faşist diktatörlüğün çeşitli toplumsal ve siyasal manevralarının etkisiz kılınmasında marksist - leninist hareketin birliğinin sağlanması, görevlerin merkezinde bulunuyor. Marksizm - leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde, uluslararası strateji ve taktiklerin zengin deneyiminin ışığında ve bilimsel sosyalizmin ülke koşullarına doğru bir biçimde uygulanmasıyla oluşacak ideolojik - politik-örgütsel platformda tekleşmenin - birliğin sağlanması görevi bütün yakıcılığıyla önde duruyor.

(Ara başlıklar TEK CEPHE'nindir)